C/2026/90054

30.6.2026 г.

**Поправка на Съвместна декларация „Европа за културата – култура за Европа“**

*(Официален вестник на Европейския съюз C, C/2026/3440, 25 юни 2026 г.)*

Текстът на съвместната декларация да се чете, както следва:

**СЪВМЕСТНА ДЕКЛАРАЦИЯ „ЕВРОПА ЗА КУЛТУРАТА – КУЛТУРА ЗА ЕВРОПА“**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 12 ноември 2025 г. Комисията представи на Съвета и на Европейския парламент проект за съвместна декларация „Европа за културата – Култура за Европа“ („съвместната декларация“) ([1]). Целта на тази декларация е да се гарантира засилен политически ангажимент в областта на културата в рамките на съответните роли и компетенции на всяка институция.

2. На 1 април Комитетът на постоянните представители упълномощи председателството да започне междуинституционални обсъждания с Европейския парламент и Комисията въз основа на текста, изложен в док. 7663/26 REV 1 след разглеждането му от Комитета по въпросите на културата на 21 януари 2026 г. и 17 февруари 2026 г.

3. Бяха проведени четири междуинституционални срещи за обсъждане на текста на декларацията – три на техническо равнище (22 април, 4 май, 6 май 2026 г.) и една на политическо равнище (18 май 2026 г. в Страсбург), където беше постигнато предварително политическо споразумение с Европейския парламент и Комисията. Постигнатият компромис е изложен в приложението.

4. Сега съвместната декларация следва да бъде подписана от Европейския парламент, Съвета и Комисията.

II. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комитетът на постоянните представители се приканва:

— да потвърди съгласието; и

— да препоръча на Съвета:

  — да одобри текста на приложената съвместна декларация „Европа за културата – Култура за Европа“; и

  — да упълномощи председателството да подпише декларацията от негово име.

([1]) Док. 15410/25 ADD 2.

Съставено в Брюксел на осемнадесети юни две хиляди двадесет и шеста година.

Hecho en Bruselas, el dieciocho de junio de dos mil veintiséis.

V Bruselu dne osmnáctého června dva tisíce dvacet šest.

Udfærdiget i Bruxelles den attende juni to tusind og seksogtyve.

Geschehen zu Brüssel am achtzehnten Juni zweitausendsechsundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne kuuenda aasta juunikuu kaheksateistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δεκαοκτώ Ιουνίου δύο χιλιάδες είκοσι έξι.

Done at Brussels on the eighteenth day of June in the year two thousand and twenty six.

Fait à Bruxelles, le dix-huit juin deux mille vingt-six.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an t-ochtú lá déag de Mheitheamh sa bhliain dhá mhíle fiche a sé.

Sastavljeno u Bruxellesu osamnaestog lipnja godine dvije tisuće dvadeset šeste.

Fatto a Bruxelles, addì diciotto giugno duemilaventisei.

Briselē, divi tūkstoši divdesmit sestā gada astoņpadsmitajā jūnijā.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt šeštų metų birželio aštuonioliktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezerhuszonhatodik év június havának tizennyolcadik napján.

Magħmul fi Brussell, fit-tmintax-il jum ta' Ġunju fis-sena elfejn u sitta u għoxrin.

Gedaan te Brussel, achttien juni tweeduizend zesentwintig.

Sporządzono w Brukseli dnia osiemnastego czerwca roku dwa tysiące dwudziestego szóstego.

Feito em Bruxelas, em dezoito de junho de dois mil e vinte e seis.

Întocmit la Bruxelles la optsprezece iunie două mii douăzeci și șase.

V Bruseli osemnásteho júna dvetisícdvadsaťšesť.

V Bruslju, osemnajstega junija dva tisoč šestindvajset.

Tehty Brysselissä kahdeksantenatoista päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäkuusi.

Som skedde i Bryssel den artonde juni år tjugohundratjugosex.

За Европейския парламент
Por el Parlamento Europeo
Za Evropský parlament
For Europa-Parlamentet
Für das Europäische Parlament
Euroopa Parlamendi nimel
Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
For the European Parliament
Par le Parlement européen
Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
Za Europski parlament
Per il Parlamento europeo
Eiropas Parlamenta vārdā –
Europos Parlamento vardu
az Európai Parlament részéről
Ghall-Parlament Ewropew
Voor het Europees Parlement
W imieniu Parlamentu Europejskiego
Pelo Parlamento Europeu
Pentru Parlamentul European
Za Európsky parlament
Za Evropski parlament
Euroopan parlamentin puolesta
För Europaparlamentet

Председател
La Presidenta
Předsedkyně
Formand
Die Präsidentin
President
Η Πρόεδρος
The President
La présidente
An tUachtarán
Predsjednica
La Presidente
Priekšsēdētāja
Pirmininkė
Az elnök
Il-President
De Voorzitter
Przewodnicząca
A Presidente
Președinta
Predsedníčka
Predsednica
Puhemies
Ordförande

Roberta METSOLA

За Съвета на Европейския съюз
Por el Consejo de la Unión Europea
Za Radu Evropské unie
For Rådet for Den Europæiske Union
Für den Rat der Europäischen Union
Euroopa Liidu Nõukogu nimel
Για το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
For the Council of the European Union
Pour le Conseil de l'Union européenne
Thar ceann na Comhairle
Za Vijeće Europske unije
Per il Consiglio dell'Unione europea
Eiropas Savienības Padomes vārdā
Europos Sąjungos Tarybos vardu
Az Európai Unió Tanácsa részéről
Ghall-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea
Voor de Raad van de Europese Unie
W imieniu Rady Unii Europejskiej
Pelo Conselho da União Europeia
Pentru Consiliul Uniunii Europene
Za Radu Európskej únie
Za Svet Evropske unije
Euroopan unionin neuvoston puolesta
För Europeiska unionens råd

Председател
El Presidente
Předseda
Formand
Der Präsident
Eesistuja
Ο Πρόεδρος
The President
Le Président
An tUachtarán
Predsjednik
Il Presidente
Priekšsēdētājs
Pirmininkas
Az elnök
Il-President
De Voorzitter
Przewodniczący
O Presidente
Președintele
Predseda
Predsednik
Puheenjohtaja
Ordförande

Nikos CHRISTODOULIDES

За Европейската комисия
Por la Comisión Europea
Za Evropskou komisi
For Europa-Kommissionen
Für die Europäische Kommission
Euroopa Komisjoni nimel
Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
For the European Commission
Par la Commission européenne
Thar ceann an Choimisiúin
Za Europsku komisiju
Per la Commissione europea
Eiropas Komisijas vārdā –
Europos Komisijos vardu
az Európai Bizottság részéről
Ghall-Kummissjoni Ewropea
Voor de Europese Commissie
W imieniu Komisji Europejskiej
Pela Comissão Europeia
Pentru Comisia Europeană
Za Európsku komisiu
Za Evropsko komisijo
Euroopan komission puolesta
För Europeiska kommissionen

Председател
La Presidenta
Předsedkyně
Formand
Die Präsidentin
President
Η Πρόεδρος
The President
La présidente
An tUachtarán
Predsjednica
La Presidente
Priekšsēdētāja
Pirmininkė
Az elnök
Il-President
De Voorzitter
Przewodnicząca
A Presidente
Președinta
Predsedníčka
Predsednica
Puheenjohtaja
Ordförande

Ursula von der LEYEN

*ПРИЛОЖЕНИЕ*

**Проект за съвместна декларация**

**„Европа за културата – култура за Европа“**

Преамбюл

като имаме предвид, че:

а) Европа е континент, чиито изкуство, култура, творчество и богато културно наследство и история са неизмерими. Културното многообразие и динамичността на Европа, подхранвани от високите постижения на нейните творци и специалисти в областта на културата и творчеството, са в основата на ценностите и на идентичността на ЕС и допринасят за насърчаването на чувство за европейска принадлежност и на споделена европейска идентичност, а също и за укрепването на демокрацията.

б) Културните и творческите сектори и индустрии са динамични икономически сектори. Те обхващат всички форми на изразяване и изява, свързани с изкуствата, културата, културното наследство, както и аудио-визуалните форми и медиите. Те представляват стратегически ресурс за конкурентоспособността и сближаването на Европа, като способстват икономическия растеж и имат положителни ефекти в различни сектори и територии, създават висококвалифицирани работни места и подсилват творческото и иновативното предимство на Европа.

в) Чрез културата и културното наследство се подкрепят основните ценности, върху които се гради ЕС – зачитането на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава и зачитането на правата на човека (член 2 от ДЕС) – и те олицетворяват мотото „Единство в многообразието“. Основополагащата цел на ЕС в областта на културата е да се зачита и насърчава неговото богато културно и езиково многообразие; да се гарантира защитата и развитието на културното наследство на Европа; и да се насърчава сътрудничество между държавите членки (член 3 от ДЕС, член 167 от ДФЕС), като по този начин се подпомагат действията на държавите членки в областта на културата.

г) Културата и културното наследство създават пространство, което позволява да се определи облика на желаните сценарии за бъдещето, и са от решаващо значение за европейския начин на живот. Те предоставят платформа за провеждане на обществен диалог, обединяват общностите, обогатяват живота, водят до сближаване на нашите общества и представляват важен вектор за външната дейност на ЕС. ЕС може да използва своите културни ценности, за да изгражда устойчивост, да насърчава мир и демокрация и да вдъхновява иновативни решения, с които се допринася за устойчивото развитие.

д) Културата е стратегически ресурс за ЕС, за да се справи с днешните належащи проблеми, като геополитическото и геоикономическото напрежение, глобалното затопляне и влошаването на състоянието на околната среда, социалното и икономическото неравенство, бързите технологични промени, демографските промени и кризата, свързана с психичното здраве. Успоредно с това културните и творческите сектори и индустрии, включително аудио-визуалните индустрии, са изправени пред свои собствени предизвикателства, за които е необходима целенасочена подкрепа и решителни действия.

е) В настоящата декларация е изложена дългосрочна визия за поставянето на културата на централно място по отношение на идентичността на Европа, като се доразвиват и постиженията на работните планове на ЕС за културата. В нея се подчертава значимостта на културата за отделните лица, общностите и ЕС и се укрепят културните права и принципи. Отчита се, че културните дейности, продукти и услуги предават идентичности, ценности и значения. Потвърждава се също, че във всички свои действия Съюзът следва да взема под внимание културните аспекти, по-специално с цел зачитане и насърчаване на многообразието на своите култури.

ж) Като се признава подкрепящата роля на ЕС в областта на културата, в настоящата декларация се утвърждават споделените политически ангажименти и отговорности на Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия – в рамките на съответните им компетенции в пълно съответствие с правото на ЕС – по примера на ключовите направления, определени в Културния компас за Европа за 2025 г. на Комисията.

**Съвместна декларация „Европа за културата – култура за Европа“**

Нашата цел е да насърчаваме и да разглеждаме културата както като ресурс по отношение на европейското единство, демокрация, многообразие, върхови постижения и конкурентоспособност, така и като техен получател. Затова поемаме ангажимент:

— да укрепваме ролята на Европейския съюз като световна културна водеща сила и динамичен център на творчеството, в който всеки може свободно да твори, да има достъп и да участва в културата; роля, с която се отстояват културните права, създават се възможности за гражданите и специалистите в областта на творчеството;

— да гарантираме, че културата остава движеща сила за социално-икономическата и териториалната общност на Европа, като се признава присъщата, обществена, гражданска и икономическа стойност на културата, както и нейният преобразуващ потенциал;

— да насърчаваме мерки за овластяване, проучфтяване, осъществяване на иновации и конкуренция на световно равнище;

— да признаваме присъщата стойност на културата и нейната роля на обществено благо, допринасящо за издръжливостта и устойчивия растеж на ЕС.

В съответствие с тези ангажименти и четирите ключови направления на Културния компас за Европа, заявяваме, че приемаме следните принципи за културните политики в Европа.

1. **Свободата на творческото изразяване** и свободата да се твори са в основата на културата и имат незаменима роля за насърчаването на демократични общества и за отстояването на европейските ценности.

Поемаме ангажимент:

— да защитаваме свободата на творческото изразяване и да зачитаме ценностите на ЕС като крайъгълен камък на демокрацията и основните права в рамките на Европейския съюз;

— да защитаваме творците и специалистите в областта на културата от цензура, сплашване и неоправдана намеса;

— да опазваме независимостта на културните институции.

2. **Културното и езиковото многообразие** са основните ценности, на които се опира ЕС. Поемаме ангажимент:

— да подкрепяме, ценим и опазваме богатото културно и езиково многообразие на Европейския съюз и културния му суверенитет;

— да популяризираме богатото многообразие на културни произведения и съдържание, създавани в Европа, по-специално онлайн, като повишим тяхната видимост и откриваемост на всички официални езици на ЕС при пълно зачитане на езиковото многообразие.

3. **Достъпът до културни ценности** е основен стълб на демократичните и приобщаващите общества. Поемаме ангажимент:

— да подобряваме приобщаващия достъп до културните блага и до културното наследство за всички, по-специално по-младите поколения, както и участието в тях, ползването им и предимствата, които предлагат;

— да обръщаме особено внимание на културните права, включващи достъпа до култура, на уязвимите лица, в т.ч. хората с увреждания, маргинализираните лица или лицата в неравностойно положение, както и на хората, живеещи в селски или отдалечени райони, или райони без достатъчно обслужване – включително райони, изложени на риск от обезлюдяване или такива, които са изправени пред социално-икономически предизвикателства;

— да укрепваме и подобряваме инфраструктурата в областта на културата в цяла Европа, като обръщаме внимание на справянето със социално-икономическите и териториалните различия и поощряваме културното участие на местно равнище.

4. Всеки има право на **честни, справедливи, здравословни и безопасни условия на труд**, включително творците и специалистите в областта на културата, които са в центъра на нашите културни и творчески сектори и индустрии. Справедливото възнаграждение и адекватните условия на труд са от основно значение за творческата свобода и културното многообразие. Поемаме ангажимент:

— да насърчаваме – като зачитаме ролята и автономността на социалните партньори – справедливо възнаграждение, подходяща социална закрила, достъп до средства за развиване на уменията и мобилност за всички творци и специалисти в областта на културата, както и да подкрепяме техните права на колективно договаряне и да насърчаваме техните безопасност и здраве при работа, включително тяхното психично здраве;

— да насърчаваме равенство между половете в областта на културата и културното наследство и да защитаваме правата на творците и специалистите в областта на културата с увреждания.

5. **Младите хора** имат решаваща роля за определянето на бъдещето на Европа и нейния разнообразен културен пейзаж. Поемаме ангажимент:

— да насърчаваме представителството и участието на младите хора във формирането на политиките в областта на културата, за да подкрепим техния глас в процесите на вземане на решения, които ги засягат;

— да подпомагаме младите хора и изгряващите творци, включително маргинализирани лица или лица в неравностойно положение, като признаваме техния принос за културата и наследството на Европа.

— да насърчаваме сътрудничеството и обмена между хората на изкуството от различни поколения, за да се гарантира трансфер на умения, знания и традиции.

6. Полезното взаимодействие между **културата, изкуствата и образованието** са в основата на развитието и благоденствието на бъдещите общества. Поемаме ангажимент:

— да насърчаваме художествено образование за всички във формалното, неформалното и информалното учене, като част от обучението през целия живот, като по този начин се допринася за многообразието и устойчивостта на ЕС;

— да подпомагаме подхода НТИИМ (наука, технологии, инженерни науки, изкуства и математика) и междудисциплинарните и трансдисциплинарните полезни взаимодействия между културата, изкуствата, науката и технологиите.

7. Участието в културния живот има доказано положително въздействие върху **здравето и благосъстоянието** на отделните лица и на общностите. Поемаме ангажимент:

— да насърчаваме, чрез нашите политики, положителните ефекти на културата и участието в културния живот върху здравето и благосъстоянието;

— да споделяме най-добри практики и иновативни подходи в различни сектори.

8. С етичното, устойчиво и отговорно използване, разработването и управлението на системи с **изкуствен интелект** (ИИ) следва да се развива човешкото творчество чрез справедлив, ориентиран към човека и основан на правата подход. При прилагането му следва: да се зачитат културните права, достъпността, приобщаването и културното многообразие; да се насърчава и подпомага откриваемостта и видимостта на европейско, национално и местно съдържание; да се насърчава конкурентоспособността; да се противодейства на цифровото разделение; и да се насърчава цифровото приобщаване. Поемаме ангажимент:

— да насърчаваме човешкото творчество и европейския културен и езиков технологичен суверенитет, както и да преодоляваме етичните рискове, свързани с предубеждения и културна хомогенизация;

— да защитаваме правата върху интелектуална собственост, като вземем мерки във връзка с въздействието на ИИ върху творците и тяхното справедливо възнаграждение и успоредно с това възприемаме иновациите;

— да насърчаваме прозрачност по отношение на генерираното от ИИ съдържание, за да се улесни разграничението между съдържанието, генерирано от човек, и съдържанието, генерирано от ИИ;

— да наблюдаваме и смекчаваме въздействието на ИИ върху работните места, както и да подкрепяме културните и творческите сектори индустрии при адаптирането към технологичните промени и придобиването на цифрови умения;

— да насърчаваме използването на ИИ като инструмент в подкрепа на специалистите в областта на културата и творчеството и да създаваме условия културните и творческите сектори и индустрии да се възползват от възможностите, които тези технологии предлагат, укрепвайки по този начин капацитета за иновации и глобалната технологична конкурентоспособност на Европа.

9. **Културното наследство** свързва нашето минало с нашето бъдеще. То е символ на единство в многообразието и фундаментален елемент на нашата идентичност, демокрация и устойчивост. Поемаме ангажимент:

— да защитаваме, съхраняваме и насърчаваме богатото природно и културно наследство на Европа – както материално, така и нематериално – като успоредно с това се възползваме от цифровите технологии за подпомагане на неговото опазване, достъпност и иновации;

— да подобряваме осведомеността, научните изследвания и изграждането на капацитет, както и използването и оперативната съвместимост на базите данни и цифровите технологии за противодействие на заплахата от незаконен трафик на културни ценности и други свързани престъпления, като успоредно с това укрепваме сътрудничеството между съответните специалисти като тези в областта на наследството, правоприлагащите органи или митническите служители, включително в международен контекст;

— да насърчаваме обмена между поколенията, за да се гарантира предаването на културното наследство и познания от по-възрастните към по-младите поколения.

10. С културата и културното наследство се подпомагат **регионалното и териториалното развитие, устойчивостта, социалното сближаване и вътрешната конвергенция** между регионите на Европа. Те също така трябва да бъдат защитени по време на кризи, включително от рискове като въздействието на изменението на климата. Поемаме ангажимент:

— да развиваме потенциала на културата и на културното наследство с полезни взаимодействия с други области с цел повишаване на привлекателността на всички територии и преодоляване на предизвикателствата на териториално равнище, включително за противодействие на демографския спад, особено в периферните, селските райони и районите с недостатъчно обслужване, както и в най-отдалечените региони на ЕС;

— да постигнем напредък в устойчивия културен туризъм при зачитане на културното наследство, ландшафта и общностните практики и да допринасяме за регионалното и местното развитие;

— да проучим различни възможности за интегриране на културата и културното наследство в сътрудничеството в областта на подготвеността при кризи, сигурността и планирането на подготвеността при кризи, управлението на кризи и рискове, възстановяването след кризи, обновлението и процесите за изграждане на мир.

11. Културата, включително културното наследство, има решаващо значение в **прехода към екологична устойчивост**, тъй като тя влияе на ценностите, поведението и практиките, които са в основата на екологично отговорно развитие. Поемаме ангажимент:

— да поставяме акцент върху значимостта на културата в рамките на отговора на политиката на екологичните предизвикателства, като насърчаваме архитектура, дизайн, опазване на наследството, управление на ландшафта, чиято цел е постигането на качество, иновации, приобщаване и върхови постижения, както и като насърчаваме навлизането на практически инструменти и умения за екологизиране и създаване на възможности за дейците в областта на културата и наследството да ръководят и да променят наратива съвместно с общностите.

12. За осъществяването на амбициите, посочени в настоящата декларация, и за пълното оползотворяване на междусекторните въздействия на културата е необходимо да се насърчава културата във вътрешните и външните политики на ЕС, като се отчитат потребностите и се инвестира в културните и творческите индустрии и отрасли и се проследява напредъкът. Поемаме ангажимент:

— да подкрепяме устойчивостта на културните и творческите сектори и индустрии и да опазваме културното наследство, включително като насърчаваме различни форми на финансиране и разглеждаме възможностите за иновативни и алтернативни начини на финансиране на всички равнища на управление;

— да гарантираме ефективното интегриране на културата в съответните стратегии, политики и действия на ЕС, както и в съответните инструменти за финансиране, от ранния етап на проектиране до изпълнението;

— да укрепваме трансграничното разпространение на европейски културни произведения в цялото им многообразие;

— да поддържаме тесен и редовен диалог със съответните заинтересовани страни;

— да популяризираме настоящата декларация – в рамките на съответните роли и правомощия на подписалите я страни – в отношенията на ЕС с държави партньори и имащи отношение международни организации, и да насърчаваме сътрудничеството в рамките на многостранни форуми;

— да постигнем напредък по инициативи, насочени към подобряването на достъпността на надеждни и съпоставими данни относно културата, с които да се подкрепи развитието на основани на доказателства политики в областта на културата;

— да правим преглед на напредъка в обхванатите от настоящата декларация области.